

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 7Cdo/36/2016                   |
| Identifikačné číslo spisu: | 1111244843                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 23.06.2016                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Mária Šramková           |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2016:1111244843.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu N. R., bytom X., zastúpený spoločnosťou FUTEJ & Partners, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Radlinského č. 2, 811 07 Bratislava, IČO: 35 955 341, v mene ktorej koná konateľ JUDr. Daniel Futej, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Národná banka Slovenska, so sídlom v Bratislave, Imricha Karvaša č. 1, 813 25 Bratislava, o náhradu škody s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 16 C 211/2011, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 24. júna 2015 sp. zn. 3 Co 440/2014, takto

### rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 24. júna 2015 sp. zn. 3 Co 440/2014 z r u š u j e a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

### Odôvodnenie

Žalobca sa v konaní domáhal, aby súd uložil žalovanej povinnosť nahradiť mu škodu vo výške 11 191,10 Eur s príslušenstvom ako náhradu škody, ktorá mu vznikla v príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom Národnej banky Slovenska (ďalej aj „NBS“) pri výkone bankového dohľadu nad PODIELOVÝM DRUŽSTVO SLOVENSKÉ INVESTÍCIE (ďalej aj „Družstvo“) a obchodníkom s cennými papiermi - spoločnosti CAPITAL INVEST, o. c. p., a. s. (ďalej aj „OCP“). Poukázal na to, že bol členom Družstva, ktoré od svojich členov zhromažďovalo peňažné prostriedky a zabezpečovalo ich zhodnocovanie v zmysle zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „zákon č. 566/2001 Z. z.“). Družstvo pri tom využívalo služby obchodníka s cennými papiermi - spoločnosti OCP. NBS mala podľa zákona č. 566/2001 Z. z. a zákona č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „zákon č. 747/2004 Z. z.“) vykonávať dohľad nad Družstvom a OCP. NBS podľa žalobcu nekonala v súlade s o zákonom č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska (ďalej aj „zákon č. 566/1992 Zb.“) a napriek tomu, že vedela o nedostatkoch v ich činnosti, neprijala včas účinné opatrenia na ich odstránenie a na hroziacu škodu neupozornila ani Družstvo ani jeho členov. Žalobca uviedol, že v dôsledku zanedbania náležitého bankového dohľadu mu vznikla škoda, za ktorú podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej aj „zákon č. 514/2003 Z. z.“) zodpovedá štát.

Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „súd prvého stupňa“) rozsudkom z 20. marca 2014 č. k. 16 C 211/2011-117 návrh žalobcu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. zamietol, žalobu zamietol a žalovanej nepriznal náhradu trov konania. Návrh žalobcu na začatie prejudiciálneho konania posúdil aj ako návrh na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. a dospel k záveru, že návrh žalobcu nie je dôvodný, nakoľko žalobca nežiadal o výklad platnosti právneho aktu Európskej únie a tiež preto, že zodpovedanie prejudiciálnych otázok žalobcu nie je pre rozhodnutie súdu potrebné. Na odôvodnenie rozhodnutia vo veci samej uviedol, že žalobca nepreukázal naplnenie všetkých zákonných predpokladov pre priznanie žalobou uplatňovaného nároku (t. j. nesprávny úradný postup žalovanej, vznik škody a príčinnú súvislosť medzi vznikom škody a nesprávnym úradným postupom). Uviedol, že medzi žalobcom uvádzanou škodou a vytýkaným (nepreukázaným) nesprávnym postupom neexistuje príčinná súvislosť.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 24. júna 2015 sp. zn. 3 Co 440/2014 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti vo veci samej potvrdil a žalovanej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Zhodne so súdom prvého stupňa dospel k záveru, že v konaní nebol preukázaný základný predpoklad vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom štátu v zmysle § 9 zákona č. 514/2003 Z. z., ktorým je nesprávny postup štátu, zastúpeného Národnou bankou Slovenska. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktoré odôvodnil podľa § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p.; písm. b/, nakoľko konanie (prvostupňové aj odvolacie) je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a písm. c/ O. s. p., nakoľko rozhodnutie odvolacieho súdu (rovnako aj rozhodnutie súdu prvého stupňa) je vecne a j právne nesprávne, nevychádza z objektívneho a komplexného posúdenia rozhodujúcich skutočností a je založené na nesprávnych skutkových a právnych zisteniach, nakoľko tieto zistenia podľa neho vychádzajú z vykonaného dokazovania súdu prvého stupňa, ktoré je neúplné. Žalobca namietal, že mu postupom odvolacieho súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p., ktorú vyvodzoval z toho, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces s poukazom na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 13. januára 2015 vo veci Trančíková proti Slovenskej republike z dôvodu, že mu nebolo doručené vyjadrenie žalovanej k jeho odvolaniu a že rozhodnutie odvolacieho súdu je svojvoľné, arbitrárne a formalistické, a z toho dôvodu nepreskúmateľné. Odvolací súd podľa neho neprípustným spôsobom pracoval s doterajšou judikatúrou, keď judikatúru, ktorú považoval za vhodnú, citoval, ale ostatnú a rovnako dôležitú zamlčal, lebo ju ani nespomenul. Žalobca nesúhlasil s právnym záverom súdov oboch stupňov o nepreukázaní nesprávneho úradného postupu žalovanej; naopak v konaní bolo podľa neho preukázané zanedbanie a nevykonávanie zákonného dohľadu nad dohliadanými subjektmi. Žalobca ďalej argumentuje tým, že odvolací súd, rovnako aj súd prvého stupňa pri svojom rozhodovaní nezohľadnili, resp. nevyhodnotili žalobcom správne navrhnuté dôkazy, a to správu správcu konkurznej podstaty úpadcu PDSI o stave konkurzu a jeho výpoveď v konaní sp. zn. 7 C 206/2011, z ktorých jednoznačne vyplýva, že aktuálny stav konkurzu je taký, že objektívne vylučuje možnosť žalobcu ako veriteľa uspokojiť sa z konkurzu sp. zn. 3 K 95/2010. Na základe uvedeného žiadal, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalovaná vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalobcu zastáva stanovisko, že rozsudok odvolacieho súdu a jeho kľúčový 1. výrok vychádza z náležite zisteného stavu veci a správneho právneho posúdenia a navrhla dovolanie žalobcu odmietnuť alebo zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O. s. p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení od 1. januára 2015, lebo dovolanie bolo podané po tomto dni)] po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) zastúpený v súlade so zákonom § 241 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

Podľa § 238 ods. 1 O. s. p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O. s. p.

Dovoláním žalobcu nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O. s. p.), najvyšší súd v tejto veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil záväzný právny názor (§ 238 ods. 2 O. s. p.) a dovolanie smeruje proti takému potvrdzujúcemu výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nemá znaky uvedené v § 238 ods. 3 O. s. p. Predmetné dovolanie preto podľa § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. prípustné nie je.

Podané dovolanie by vzhľadom na vyššie uvedené bolo procesne prípustné, len ak v konaní, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, došlo k procesnej vade uvedenej v ustanovení § 237 ods. 1 O. s. p. Povinnosť skúmať, či v konaní nedošlo k niektorej z nich vyplýva pre dovolací súd z § 242 ods. 1 O. s. p. Dovolací súd sa z tohto dôvodu neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O. s. p., ale sa zaoberal tiež otázkou, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 ods. 1 O. s. p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba ale zdôrazniť, že z hľadiska § 237 ods. 1 O. s. p. nie je relevantné tvrdenie dovolateľa o existencii vady uvedenej v tomto ustanovení, ale len zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto vade skutočne došlo.

Na vady konania, ktoré sú uvedené v § 237 O. s. p., je dovolací súd povinný prihliadať bez ohľadu na to, či ich dovolateľ uplatnil alebo neuplatnil (viď § 242 ods. 1 O. s. p.).

Žalobca procesné vady konania uvedené v § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. netvrdil a existencia týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Žalobca v dovolaní namieta, že v konaní mu bola odňatá možnosť pred súdom konať.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.) sa rozumie taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O. s. p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O. s. p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O. s. p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O. s. p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O. s. p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O. s. p.)].

V zmysle článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo a verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávisle a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhoduje o jeho občianskych právach a záväzkoch. V zmysle článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd jednou zo všeobecných záruk spravodlivého prejednávania veci pred súdom je zásada „rovnosti zbraní“. Tento princíp je jeden zo znakov širšieho konceptu spravodlivého súdneho konania a vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť jej protistrane.

Koncept spravodlivého súdneho konania v sebe implikuje právo na kontradiktórne konanie, podľa ktorého procesné strany musia dostať príležitosť predložiť nielen všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale aj zoznámiť sa so všetkými dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa pred ním. Požiadavka, aby procesné strany v konaní mali možnosť dozvedieť sa a vyjadriť sa ku všetkým zhromaždeným dôkazom alebo k stanoviskám pripojeným v spise, sa aplikuje aj na odvolacie konanie.

V danom prípade obsah spisu potvrdzuje, že žalobca podal odvolanie proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I z 20. marca 2014 č. k. 16 C 211/2011-117 a žalovaná podala vo vzťahu k tomuto odvolaniu svoje vyjadrenie obsahujúce riadnu skutkovú a právnu argumentáciu z 28. mája 2014, ktoré bolo na súd prvého stupňa doručené 5. júna 2014, avšak protistrane, t. j. žalobcovi ako odvolateľovi doručené nebolo, z čoho vyplýva, že s ním nebol oboznámený.

ESLP vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel ESLP k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Podľa právneho názoru najvyššieho súdu - ako tomu nasvedčuje obsah spisu - došlo v preskúmvanej veci k procesnej nesprávnosti, na procesné dopady ktorej sa vzťahujú právne závery ESLP vo veci Trančíková proti Slovenskej republike. Na tom nič nemení, že v preskúmvanej veci ide iba jeden z viacerých (mnohých ďalších) prípadov, v ktorých je žalujúca strana zastúpená rovnakou advokátskou kanceláriou a že procesné úkony oboch sporiacich sa strán (napríklad žaloba, vyjadrenie k žalobe, odvolanie, vyjadrenie k odvolaniu, dovolanie, vyjadrenie k dovolaniu) bývajú podobné alebo až identické. Niet pochyb o tom, že žalobcovi mala byť daná možnosť oboznámiť sa s vyjadrením žalovanej k odvolaniu a že faktickým procesným postupom odvolacieho súdu bola žalobcovi táto možnosť upretá.

Dovolací súd však v danej veci podotýka, že vyjadrenie žalovanej bolo zaslané okresnému súdu 5. júna 2014, teda v čase pred rozhodnutím Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Trančíková proti Slovenskej republike (rozsudok vydaný 13. januára 2015), kedy súdy neboli (a ani nemohli byť) viazané rozsudkom Európskeho súdu pre ľudské práva pre zaslanie vyjadrenia k odvolaniu protistrane (odvolateľovi). V období pred uvedeným rozsudkom súdu nevznikala povinnosť takéto vyjadrenie k odvolaniu protistrane zasielať.

Nakoľko k odňatiu možnosti žalobcu konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. došlo nedoručením mu vyjadrení žalovanej k jeho odvolaniu pred rozhodnutím odvolacieho súdu, dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je nielen procesne prípustné, ale aj opodstatnené a ďalej sa s vecnou stránkou dovolania nezaoberal. So zreteľom na to dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§243b ods. 1 O. s. p.).

V okolnostiach preskúmvanej veci preto dospel dovolací súd k záveru, že postup odvolacieho súdu mal

znaky relevantné z hľadiska § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. Vzhľadom na to napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b O. s. p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

**Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.